

dr hab. prof. UJ Krzysztof Biedrzycki

Uniwersytet Jagielloński



Lektura – od konformizmu do buntu

Interpretacja utworu literackiego przebiega między utrwaloną tradycją odczytywania (w przypadku tekstów nowszych dominującym aktualnie stylem odbioru) a nowatorstwem, inwencją, oryginalnością. Można to określić jako oscylowanie między odbiorczym konformizmem a lekturą zbuntowaną. Jest to wyraziste w szkolnych strategiach czytania. Konformizm polega na powtarzaniu gotowych interpretacji. Z perspektywy celu nauki, jakim jest przyswojenie wiedzy i jej odtworzenie podczas egzaminu, jest to rozwiązanie korzystne. Staje się jednak ono dysfunkcyjne, gdy zostaje przesunięty akcent i celem staje się samodzielność myślenia, argumentacji, a więc w tym przypadku interpretacji utworu literackiego. Pojawia się zatem perspektywa buntu, lektury niezależnej od narzuconych oczekiwań. Bunt może być jednak owocny, może być też jałowy. Dlatego trzeba przemyśleć antynomię buntu interpretacyjnego jako aktu twórczego i destrukcyjnego zarazem. Jako kryterium oceny należałoby przyjąć argumentację, szacunek dla integralności tekstu, świadomość celu lektury, jej kontekstu, oczekiwań wobec niej.